

Høring NOU 2023:27 «Et nytt system for kvalitetsutvikling – for elevenes læring og trivsel»

Kap. 4- «Et helhetlig system for kvalitetsutvikling i grunnopplæringen»

- Vi støtter utvalgets forslag i dette kapitlet.

Kap. 5 – «Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter gode strukturer og prosesser for samarbeid og dialog»

- Vi er usikre på om begrepet «kvalitetsdialog» er det riktige begrepet å bruke. Er det andre begreper som bedre får frem utviklingsperspektivet i kommunikasjonen som skal foregå?
- Det er ikke behov for å presisere hvem som skal delta i kvalitetsdialogene. Det er viktig å fremheve at alle ansattgrupper i barnehage- og skolesektoren blir inkludert i disse dialogene. I tillegg bør det fremheves at det er rom for lokale tilpasninger.
- Det er positivt at det blir utviklet en veileder for gjennomføring av kvalitetsdialogene.
- Vi støtter ikke forslaget om å følgeevaluere kvalitetsdialogene. Det er tilstrekkelig at det utvikles en veileder for gjennomføringen.
- Det er viktig at alle parter (også elevene) får mulighet til å delta i kvalitetsdialogene. Samhandling mellom ulike aktører.

Kap. 6 – «Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter en god ledelse på alle nivåer»

- Vi støtter ikke forslaget om å opprette en egen funksjon for kvalitetsutvikling. Det er skoleledelsen som bør ha (og har) ansvar for kvalitetsutvikling. Det er viktigere å styrke skoleledernes kompetanse i kvalitetsutvikling.
- Vår erfaring fra utviklingsprosjekter er at når skolelederen er bevisst sin rolle og har god kompetanse i å støtte lærerne i deres utviklingsarbeid, blir lærerne selv mer bevisste på sin egen læring. I tillegg ser vi at koordinatorrollen er et viktig bindeledd mellom ulike nivåer i utviklingsarbeidet.
- Vi støtter forslaget om en satsing på ledelse av gode kvalitetsutviklingsprosesser for lærerne, skolelederne og skoleeierne. Vi mener derimot ikke at dette skal være en nasjonal satsing. En slik satsing bør være lokalt forankret, på grunn av de store variasjonene rundt omkring i landet. Satsingen kan knyttes til DEKOM. Mange av dagens prosjekter innen DEKOM vektlegger kvalitetsutviklingsprosesser.
- Det bør være opp til den enkelte skole hvordan organiseringen rundt kvalitetsutvikling skal være.
- Vi støtter forslagene om profesjonsfaglige nettverk og utredning av lærernes og skoleledernes tid og kapasitet til kvalitetsutvikling.

Kap. 7 – «Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter relevant kompetanse på alle nivåer»

- Vi støtter de tre første forslagene for å sikre relevant kompetanse på alle nivåer. Vi vil imidlertid fremheve betydningen av at arbeidet kobles til de ulike fagene. Hvordan skal lærerne for eksempel arbeide med sluttvurdering i matematikk? Formuleringene kan endres slik at dette aspektet løftes frem.
- Sluttvurdering blir løftet frem i dette kapitlet, men det er uklart hvordan dette begrepet defineres. Sluttvurdering defineres ofte som kun standpunkt og eksamen. Vi vil fremheve at det er nødvendig å arbeide med læreres vurderingskompetanse generelt, og ikke bare sluttvurdering. Lærere på barnetrinn driver også med kvalitetsutvikling, og de må ha god kompetanse i vurdering. De driver derimot ikke med sluttvurdering.

- Vi støtter ikke forslaget om å opprette et eget forskningsprogram om kvalitetsutvikling i skolen. Det foregår allerede mye forskning på kvalitetsutvikling i skolen, blant annet i DEKOM-prosjekter, og det er god kompetanse på dette forskningsfeltet.
- Vi støtter alle tiltak som kan sikre kvaliteten på standpunkt karakterer. Disse tiltakene må ta høyde for at noen skoler har behov for nettverk på tvers av skoler.

Kap. 8 – «Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter et bredt kunnskapsgrunnlag»

Elever som trenger ekstra oppfølging:

- Vi støtter forslaget om å flytte kartleggingsprøvene fra 1. til 2. trinn.
- Beskrivelsen av formålet til kartleggingsprøvene er den samme som tidligere. Vi foreslår at beskrivelsen endres slik at formålet med prøvene blir tydeligere, og ikke kan misforstås, slik tilfellet er i dag. Kommunikasjonen rundt prøvene må også forbedres. Vårt inntrykk er at mange av misforståelsene skyldes mangelfull kommunikasjonen rundt prøvene.
- Det er svært positivt at prøvene og bruken av prøvene skal evalueres jevnlig. Det er viktig å påpeke at da må oppdragene om utvikling av prøvene og prosessene knyttet til utviklingen av prøvene være så åpne at det er mulig å gjøre kontinuerlige endringer basert på evalueringene.
- Vi støtter forslaget om å vurdere om det digitale formatet er det riktige for de yngste. Kanskje vil dette variere mellom ferdighetene/fagene også.
- Vi mener det bør utvikles godt kvalitetssikrede prøver/kartleggingsverktøy for bruk på høyere trinn også. Det er imidlertid ikke nødvendig at alle elevene gjennomfører disse prøvene. Lærere med god vurderingskompetanse har oversikt over hvilke elever som er i risikozonen for å havne under kritisk grense, og kan plukke ut elever som bør ta prøven. Aktuelle elever kan også identifiseres gjennom nye læringsstøttende prøver (se neste avsnitt). Det bør også utvikles verktøy for videre kartlegging som gir god informasjon om disse elevene, for eksempel verktøy for dynamisk kartlegging.
- Det er viktig at det blir utviklet kvalitetssikret støttemateriell til alle prøver og verktøy. Dette er nødvendig for å sikre at det faktisk skjer en kvalitetsutvikling etter at prøvene er gjennomført.

Læringsstøttende prøver

- Vi støtter forslaget om en grundig vurdering av omfanget av prøver. Hvilke prøver skal være obligatoriske, hvilke skal være frivillige? Hvor mange målepunkter trenger vi?
- I rapporten blir det beskrevet at nye læringsstøttende prøver skal ha to formål. Hvis hovedformålet skal være å støtte elevenes læring, vil det alltid være utfordrende om prøvene også har et annet formål (styring).
- Det er viktig at det blir utviklet godt kvalitetssikrede prøver som gir nyttig informasjon til læreren. Etter vår vurdering forutsetter det at læringsstøttende prøver må bli utviklet etter andre rammeverk og i andre plattformer enn dagens nasjonale prøver. Det vil alltid være utfordrende å gi nok informasjon til lærerne i en automatisk skåret digital prøve (automatisk skåre). Om vi velger å gå bort fra automatisk skåre, vil det medføre mer arbeid for den enkelte lærer.
- Om de nye læringsstøttende prøvene også skal gi styringsinformasjon til høyere nivå, ser vi ingen annen løsning enn todelte prøver, hvor de to delene dekker hvert sitt formål. Det bør være en del som hovedsakelig skal gi informasjon til skoleeiere og nasjonale myndigheter.

- Vi ønsker læringsstøttende prøver i regning, der hovedfokus er på regning i faget matematikk. Dette er naturlig, siden det ifølge læreplanen er matematikklæreren som har hovedansvar for opplæringen i regning. Sekundært kan prøvene dekke regning i alle fag.
- Vi mener det er positivt med et fleksibelt system, der lærerne kan ta i bruk prøvene når de selv ønsker. Om prøvene samtidig skal gi styringsinformasjon, må graden av fleksibilitet vurderes. Da trenger vi noen felles tidspunkt for gjennomføring.

Ressurs- eller prøvebank

- Det vil være positivt med en ressursbank med godt, nasjonalt kvalitetssikrede verktøy/prøver. Dette kan minske bruken av egenutviklede prøver som ikke er kvalitetssikret.
- Støttmateriell og verktøy som ligger i banken bør ha en kobling til kartleggingsprøver, læringsstøttende prøver og eksamen.
- Om banken inneholder kvalitetssikrede oppgaver som er tagget, kan lærere sette sammen prøver og oppgavesett til eget bruk. Da vil prøvene som lærerne setter sammen på egen hånd inneholde oppgaver som er kvalitetssikret.
- Verktøy/prøver som ligger i banken må støtte læreres faglige-pedagogiske arbeid.

Internasjonale undersøkelser

- Det er viktig at Norge deltar i internasjonale undersøkelser.
- Slike undersøkelser gir oss mulighet til å se trender i en periode, og det gir verdifull informasjon.

Standpunkt- og eksamenskarakterer

- Vi leser at varige strukturer for lærernes arbeid med standpunktvurdering, er en forutsetning for forslaget om å avskaffe eksamen på 10. trinn. Vi er usikre på hva som menes med varige strukturer?
- Det er positivt at det skal jobbes mot bedre kvalitetssikring av standpunktkarakterer (nettverk og annen støtte).
- Eksamen er en viktig tilbakemelding til lærere/skoler om nivået på standpunktkarakterene som blir satt.
- Det er positivt med en bedre sensorskolering.
- Hva legger utvalget i sluttvurdering? Se også våre kommentarer under kap. 7.
- Vi støtter at det må utredes alternative eksamensformer. Dette arbeidet er allerede i gang, for eksempel prosjektet om langtidsoppgaver.
- Det er viktig at elevene får godt kvalitetssikrede eksamener. I dag er denne svært mangelfull. Det ble gjennomført et stort utviklingsarbeid i tilknytning til utvikling av eksamener i 2021 og 2022, men dette arbeidet ble en «happening». Alle oppgaver bør være utprøvd på elever på forhånd, og prøven bør tilfredsstillende psykometriske krav til pålitelige prøver.